

VIKTIG INFORMATION TILL DIG SOM KUND - FÖRKÖPSINFORMATION

DU SOM KUND MÅSTE VARA INFÖRSTÅDD MED BL.A. FÖLJANDE:

- Att placeringar eller andra positioner i finansiella instrument sker på kundens egen risk
- Att historisk avkastning inte är någon garanti för framtida avkastningar
- Att du som kund själv noga måste sätta dig in i Circle Capitals allmänna villkor för handel med finansiella instrument och i förekommande fall information i prospekt samt övrig information om aktuellt finansiellt instrument, dess egenskaper och risker
- Att det vid handel med finansiella instrument är viktigt att kontrollera avräkningsnota och annan rapportering avseende dina placeringar samt omgående reklamera fel
- Att det är viktigt att fortlöpande bevaka värdeförändringar på innehav och positioner i finansiella instrument.
- Att du som kund själv måste initiera de åtgärder som erfordras för att minska risken för förluster på dina placeringar eller andra positioner

Allmänt

Circle Capital ABs verksamhet är att bedriva investeringsrådgivning och försäkringsdistribution. Circle Capital har erhållit tillstånd av Finansinspektion att driva värdepappersrörelse enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden samt försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Besöksadress: Platensgatan 5A i Linköping

Postadress: 582 20 Linköping

Telefon: 010-3333 123

E-post: info@circlecapital.se Hemsida: www.circlecapital.se

Org.nr: 556556-6592

Vid kontakt med Circle Capital kan svenska och engelska språket användas. Dessa språk används i dokumentation och övrig information från oss.

Tillstånd och tillsyn

Circle Capitals tillstånd från Finansinspektionen omfattar följande

- Investeringsrådgivning till kund avseende finansiella instrument
- Utförande av order avseende finansiella instrument på kundens uppdrag
- Mottagande och vidarebefordran av order avseende ett eller flera finansiella instrument
- Diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument
- Försäkringsdistribution

För närmare kontroll av de tillstånd Circle Capital innehar hänvisas till Finansinspektionen. Finansinspektion skall på begäran upplysa kunder om en anställd hos Circle Capital har rätt att förmedla försäkringar. Finansinspektionen kontaktas via:

Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 Stockholm, telefon: 08-408 980 00, e-post: finansinspektionen@fi.se hemsida: www.fi.se

Circle Capital står även under Konsumentverkets tillsyn och är registrerad försäkringsförmedlare hos Bolagsverket. För kontroll hänvisas till:

Konsumentverket, Box 48, 651 02 Karlstad, telefon 0771-42 33 00, e-post: konsumentverket@konsumentverket.se hemsida: www.konsumentverket.se

Bolagsverket, 851 81 Sundsvall, telefon 060-18 40 00, e-post: bolagsverket@bolagsverket.se hemsida: www.bolagsverket.se

Kvalificerat innehav

Circle Capital innehar inga kvalificerade innehav i försäkringsföretag, bank eller fondkommissionär och inte heller omvänt.

Rådgivning och försäkringsdistribution

Circle Capital bedriver icke-oberoende rådgivning och försäkringsdistributionen grundar sig inte på opartisk analys. Circle Capital rådgivning utgår från att man vänder sig till flera olika försäkringsbolag, fondbolag, produktbolag etc för att försöka hitta den bästa lösningen som passar kunden. Circle Capital kommer inte kontakta samtliga försäkringsbolag, fondbolag, produktbolag varför en opartisk analys inte utförs. De bolag som Circle Capital kan komma att samarbeta med får du som kundinformation om vid varje rådgivningstillfälle. Circle Capital har särskilda rutiner för godkännande av bolag och dess produkter och de har valts utifrån en löpande utvärdering baserad på avgifter, innehåll, produktkvalitet, servicegrad, leveranskapacitet etc. De investeringsprodukter som främst erbjuds är livförsäkringar, fonder och strukturerade produkter. Circle Capital förmedlar försäkringar främst från följande bolag: Länsförsäkringar, SEB, SPP, Skandia, Danica Pension, Movestic.

Intressekonflikter

Circle Capital tillhandahåller ett flertal olika finansiella tjänster och försäkringsdistribution till kunder där olika verksamheter ingår. Vid tillhandahållandet av dessa finansiella tjänster kan intressekonflikter uppkomma, vilka i vissa fall kan vara svåra att undvika. Med intressekonflikt avses intressekonflikter dels mellan Circle Capital inklusive

dess personal, ledning, styrelse m.fl och kunder och dels mellan olika kunder.

Circle Capital vidtar alla rimliga åtgärder för att identifiera intressekonflikter och att undvika att dessa påverkar kunden negativt. Circle Capital arbetar efter väl definierade riktlinjer och policys inom t ex ersättningar och etik för att undvika intressekonflikter mellan Circle Capital och dess kunder eller mellan Circle Capitals kunder. Om de åtgärder Circle Capital vidtagit för att undvika en intressekonflikt inte är tillräckligt ska Circle Capital informera kunden om arten eller källan till intressekonflikten. I Circle Capitals interna regler för hantering av intressekonflikter beskrivs de potentiella intressekonflikterna som har identifierats samt hur de skall hanteras för att undvika att kundernas intresse påverkas negativt. Circle Capitals anställda skall givetvis i första hand tillvarata kundens intresse. På kundens begäran tillhandahåller Circle Capital de fullständiga interna reglerna för hantering av intressekonflikter.

Hantering av intressekonflikter är en del av Circle Capitals löpande arbete. Circle Capitals interna regler för hantering av intressekonflikter ses därför löpande över och uppdateras vid behov.

Ersättning till Circle Capital

Circle Capital har avtal med olika leverantörer av finansiella produkter och tjänster där ersättningar betalas till Circle Capital vid förmedling av dessa produkter och tjänster. Tredjepartsersättningar får endast förekomma om den syftar till att höja kvaliteten på tjänsten till kunden och inte hindrar Circle Capital att ta tillvara kundens intresse. Nedan följer en beskrivning av Circle Capitals principer för mottagande av tredjepartsersättningar:

Från Försäkringsbolag

Circle Capital erhåller ersättning från de försäkringsbolag som vi samarbetar med. Det är Circle Capitals uppfattning att det produktutbud med våra samarbetspartner är svårt att finna hos en enstaka aktör, något som bidrar till att kunden får ett större utbud av produkter. Detta ser Circle Capital som ett mervärde för våra kunder då det kan leda till en bättre riskspridning samt högre avkastning. Ersättningen från försäkringsbolag utgörs av olika typer:

- Procentuell engångsersättning, ca 0–3% i samband med nyteckning baserat på inbetald premie
- Procentuell premieersättning, ca 0–3% baserat på löpande inbetald premie
- Procentuell årlig ersättning, ca 0–1,65% på total förvaltningsvolym

Ersättningen varierar beroende på vilken försäkringslösning – och givare kunden väljer. Innan ett försäkringsavtal ingås lämnar Circle Capital alltid uppgift om ersättning till oss.

Annan tredjepartsersättning

Circle Capital är alltid skyldig att informera dig som kund om ersättningar och avgifter innan eller i samband vid rådgivning. De ersättningar som Circle Capital tar emot från tredje part är alltid utformade för att höja kvaliteten på den tjänst vi erbjuder och det är viktigt att våra förutsättningar att agera i enlighet med dina intressen inte försämras på grund av ersättningen. Uppgift om ersättningar lämnas av din rådgivare för varje vald investering.

Förmedling av fondandelar

De fonder som Circle Capital erbjuder förvaltas av olika fondbolag. Circle Capital får vid distribution av fondandelar ersättning från respektive fondbolag. Sådan ersättning kan även utgå vid portföljförvaltning, men i dessa fall överförs denna ersättningen tillbaka till kunden. Ersättningen kan beräknas som

- En engångsersättning vid försäljning i form av en procentsats på det investerade beloppet
- En årlig ersättning i form av det en procentsats på det förvaltade kapitalet eller
- En kombination av dessa

Ersättningen mellan olika fondbolag och fonder kan variera. Kunden betalar dock endast den förvaltningsavgift till fondbolaget enligt den procentsats som framgår av faktabladet. Ersättningen som Circle Capital erhåller innebär därför aldrig någon ytterligare kostnad för kunden.

Förmedling av strukturerade produkter

De strukturerade produkter som Circle Capital erbjuder ges ut av olika emittenter och/eller arrangörer. Circle Capital kan agera dels som arrangör på uppdrag av emittenterna, dels som distributör av emittentens produkter. För det utförda arbetet erhåller Circle Capital en ersättning. Ersättning skall bli täcka Circle Capitals kostnader för produktion, riskhantering och distribution. Ersättning anges i prospektet för det specifika värdepappret i fråga och är angiven både som en procentsats av det investerade beloppet och i kronor. Beräkningen sker vanligtvis med antagandet att produkten behålls fram till förfallodagen. Ersättningen varierar beroende på såväl produkt som emittent. Kunden betalar dock endast den totala avgiften angiven i prospektet. Ersättningen som Circle Capital erhåller innebär därför aldrig någon ytterligare kostnad för kunden.

Rådgivningsarvode

Circle Capital erbjuder även sina kunder en modell där vi tar betalt direkt av dig som kund. De ersättningar, eller delar av de ersättningar, vi erhåller från tredje part överförs i sådana fall till dig som kund. Rådgivningsavgiften är ca 0–2,00 % inklusive moms av förvaltad kapital.

Mindre icke-monetära förmåner

Utöver den ersättning som beskrivits ovan förekommer det att Circle Capital tar emot eller ger mindre icke-monetära förmåner till tredje part. Sådana förmåner kan t ex vara:

- Deltagande vid evenemang såsom seminarier, konferenser och liknande
- Uppgifter eller dokumentation om ett finansiellt instrument eller en investeringstjänst som är av allmän karaktär eller anpassad efter en kunds omständigheter.
- Skriftligt material av marknadsföringskaraktär
- Viss representation av rimlig omfattning

Information om passandebedömning och målmarknad

Om inte annat anges ska Circle Capitals kunder anses vara icke-professionella och därmed åtnjuta högsta möjliga skyddsnivå. Om du som kund ej har blivit klassad som en icke-professionell kund har du alltid möjlighet att till Circle Capital begära ändring för att bli behandlad som en icke-professionell kund. En del av det kundskydd du har som

kund innebär att Circle Capital vid rådgivning måste säkerställa att ett finansiellt instrument är passande för dig och att du tillhör målgruppen för det finansiella instrumentet. Kunder som är inte är professionella investerare behöver därför genomgå en passandebedömning.

För att Circle Capital ska kunna bedöma vilka produkter eller tjänster som är passande måste Circle Capital få tillräcklig med information om kundens personliga och ekonomiska förhållanden. Dessutom behöver Circle Capital veta vilken erfarenhet och kunskap som kunden har om de produkter och tjänster som Circle Capital erbjuder. Det är även viktigt att Circle Capital får reda på kundens mål med investeringen, vilken finansiell risk kunden är beredd att ta och hur länge kunden önskar behålla sin investering.

Syftet med den information som Circle Capital samlar in är att Circle Capital skall kunna tillvarata kundens intressen och ge råd som passar kundens önskemål och behov. Det är därför viktigt att de uppgifter som kunden lämnar till Circle Capital är korrekta och så fullständiga som möjligt.

Rapportering

Circle Capital skall lämna tillfredställande rapportering till kunden om de tjänster som Circle Capital har utfört för kunds räkning. Nota efter genomförd affär och årliga rapporter tillhandahålls av det, fondbolag, värdepappersbolag, bank eller försäkringsbolag som genomfört affären enligt de rutiner respektive bolag tillämpar. När Circle Capital tillhandahåller investeringsrådgivning eller portföljförvaltning ska Circle Capital rapportera en uppdaterad förklaring, minst en gång per år, om hur investeringen motsvarar kundens preferenser, mål och andra egenskaper.

Ansvarsförsäkring

Circle Capital har en ansvarsförsäkring för både försäkringsdistribution och värdepappersrörelse hos IF. Kunden får rikta krav på ersättning för skada hos IF i den mån kunden ej fått ersättning av Circle Capital. Krav på ersättning måste framställas till IF inom skälig tid efter det att skada inträffat. Den högsta ersättning som kan betalas ut för värdepappersrörelse är SEK 10 miljoner per skada och högst SEK 20 miljoner under ett år. För försäkringsdistribution är motsvarande belopp ca SEK 13,5 miljoner per skada och ca SEK 27 miljoner under ett år.

Klagomålshantering

Circle Capital arbetar målmedvetet med att ha branschens nöjdaste kunder. Om du som kund av någon anledning inte skulle vara nöjd med den tjänst som vi levererat ska kunden i första hand vända sig till sin rådgivare. I händelse av att rådgivaren inte kan erbjuda en tillfredställande lösning kan du skriftligen vända dig till Circle Capitals klagomålsansvarig; Wesslau Söderqvist Advokatbyrå, Att: Johan Grenefalk, Box 7836, 103 98 Stockholm. Bifoga Circle kopior på eventuell dokumentation i ärendet. Circle Capital förbinder sig att behandla alla inkomna klagomål snabbt, omsorgsfullt och på ett effektivt sätt. Klagomålsansvarig skall så snart som möjligt, men senast inom 14 dagar, skriftligen meddela kunden hur ärendets har bedömts. Om kundens klagomål inte kan tillmötesgå ska kunden ha rätt att få en motivering till detta.

Om kunden anser att ett skriftligt klagomål ej resulterat i en tillfredställande rättelse från Circle Capital kan kunden

vända sig till Allmänna reklamationsnämnden (ARN), alternativt begära prövning av ärendet i allmän domstol. Kunden kan också erhålla vägledning från konsumenternas Bank- och finansbyrå, konsumenternas Försäkringsbyrå, Konsumentverket samt den kommunala konsumentvägledningen.

Information om risker

I enighet med gällande regelverk skall Circle Capital tillhandahålla sina kunder information om egenskaper och risker avseende finansiella instrument. Information om egenskaper och risker finns i bilaga 1, alternativt på vår hemsida www.circlecapital.se.

Bästa orderutförande och Handelsplatser

Circle Capital har utarbetat riktlinjer som syftar till att vi alltid skall utföra våra kunders order på bästa sätt. Dessa riktlinjer finns i bilaga 2 och på vår hemsida www.circlecapital.se

Circle Capital utför inga order på handelsplatser. Istället vidarebefordrar Circle Capital order till tredje motpart. Dessa aktörer bestämmer därefter handelsplats och lägger order till den aktör de finner lämpligast på den finansiella marknaden

Allmänna villkor för handel med finansiella instrument

Circle Capital har utarbetat allmänna villkor för handel för finansiella instrument. Dessa villkor finns i bilaga 3.

Hållbarhetsrelaterade upplysningar

Hållbarhetsrisker är integrerade i försäkrings- och investeringsrådgivningen genom kunskapskrav som ställs på Bolagets medarbetare, genom transparent och tydlig förköpsinformation om de försäkringsprodukter som förmedlas och genom att hänsyn tas till kundens krav och behov av hållbara investeringar. Hållbarhetsriskernas troliga inverkan på avkastningen beror på placeringsalternativ i det enskilda fallet och framgår av berörd produktinformation som lämnas till kund.

Personuppgifter

Tillhandahållandet och behandling av personuppgifter sker för att Circle Capital skall kunna fullgöra sin förpliktelse enligt lag. Lagen om värdepappersmarknaden innehåller en sekretessbestämmelse enligt vilken alla anställda inom Circle Capital är bundna av tystnadsplikt avseende Circle Capitals kunder och uppdragsgivare. Circle Capital kan med beaktande av reglerna för sekretess, ibland komma att lämna ut personuppgifter till andra bolag eller företag som Circle Capital samarbetar med, inom och utanför EU/EES i enlighet med EU:s godkända och lämpliga skyddsåtgärder. I vissa fall är dock Circle Capital skyldiga enligt lag att lämna ut uppgifter, till t ex Skatteverket, Finansinspektionen och Försäkringskassan. Det innebär att Circle Capital aldrig lämnar ut uppgifter om sina kunder med undantag för de fall som beskrivits ovan.

Du som kund har en rättighet att få information om vilka personuppgifter som Circle Capital har om dig som kund och den rättsliga grunden för sparandet av dina personuppgifter. Information om vilka personuppgifter som behandlas, rättelse, begränsning eller radering av en personuppgift kan du som kund begära av Circle Capitals dataskyddsbud som kan kontaktas via e-post: dataskyddsbud@circlecapital.se. Kunden har även rätt vid klagomål avseende behandling av personuppgift att

vända sig till Datainspektion i egenskap av tillsynsmyndighet.

Förköpsinformation - externa bolag

Circle Capitals kunder ska ta del av förköpsinformation, villkor och bestämmelser innan de väljer försäkringsbolag eller depåinstitut. Informationen finns på aktuellt bolags hemsida alternativt kan kund vid efterfrågan erhålla informationen från Circle Capitals rådgivare.

Bilaga 1

INFORMATION OM EGENSKAPER OCH RISKER AVSEENDE FINANSIELLA INSTRUMENT

1. HANDEL MED FINANSIELLA INSTRUMENT

Handel med finansiella instrument, dvs bl.a. aktier i aktiebolag och motsvarande andelsrätter i andra typer av företag, obligationer, depåbevis, fondandelar, penningmarknadsinstrument, finansiella derivatinstrument eller andra sådana värdepapper utom betalningsmedel som kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, sker i huvudsak i organiserad form vid en handelsplats. Handeln sker genom de värdepappersföretag som deltar i handeln vid handelsplatsen. Som kund måste Du normalt kontakta ett sådant värdepappersföretag för att köpa eller sälja finansiella instrument.

1.1 Handelsplatser

Med handelsplatser avses reglerad marknad, handelsplattform (Multilateral Trading Facility, MTF) och systematisk internhandlare (SI) samt där det sker handel hos värdepappersföretagen.

På en reglerad marknad handlas olika typer av finansiella instrument. När det gäller aktier kan endast aktier i publika bolag noteras och handlas på en reglerad marknad och det ställs stora krav på sådana bolag, bl.a. avseende bolagets storlek, verksamhetshistoria, ägarspridning och offentlig redovisning av bolagets ekonomi och verksamhet.

En handelsplattform (MTF) kan beskrivas som ett handelssystem som organiseras och tillhandahålls av en börs eller ett värdepappersföretag. Det ställs typiskt sett lägre krav, i form av t.ex. informationsgivning och verksamhetshistoria, på de finansiella instrument som handlas på en handelsplattform jämfört med finansiella instrument som handlas på en reglerad marknad.

En systematisk internhandlare är ett värdepappersföretag som på ett organiserat, frekvent och systematiskt sätt handlar för egen räkning genom att utföra kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform. En systematisk internhandlare är skyldig att offentliggöra marknadsmässiga bud på köp- och/eller säljpriser för likvida aktier som handlas på en reglerad marknad och för vilka den systematiska internhandlaren bedriver systematisk internhandel.

Handel kan även äga rum genom ett värdepappersföretag utan att det är fråga om

systematisk internhandel, mot institutets egna lager eller mot annan av institutets kunder.

I Sverige finns i dagsläget två reglerade marknader, OMX Nordiska Börs Stockholm AB (nedan "Stockholmsbörsen") och Nordic Growth Market NGM AB (nedan "NGM"). Härutöver sker organiserad handel på andra handelsplatser, t.ex. First North och Nordic MTF (handelsplattformar) samt på värdepappersföretagens egna listor.

Handeln på reglerade marknader, handelsplattformar och andra handelsplatser utgör en andrahandsmarknad för finansiella instrument som ett bolag redan givit ut (emitterat). Om andrahandsmarknaden fungerar väl, dvs det är lätt att hitta köpare och säljare och det fortlöpande noteras anbudskurser från köpare och säljare samt avslutskurser (betalkurser) från gjorda affärsavslut, har även bolagen en fördel genom att det blir lättare att vid behov emittera nya instrument och därigenom få in mer kapital till bolagets verksamhet. Förstahandsmarknaden, eller primärmarknaden, kallas den marknad där köp/teckning av nyemitterade instrument sker.

1.2 Handels-/noteringslistor

När det gäller aktier indelas vanligen handelsplatser aktierna i olika listor, vilka publiceras t.ex. på handelsplatsens hemsida, i dagstidningar och andra medier. Avgörande för på vilken lista ett bolags aktier handlas kan vara bolagets börsvärde (t.ex. Stockholmsbörsens Large-, Mid- och Small cap). De mest omsatta aktierna kan också finnas på en särskild lista. Vissa värdepappersföretag publicerar också egna listor över finansiella instrument som handlas via institutet, kurser till vilka instrumenten handlas etc, t.ex. via institutets hemsida. Aktier på listor med höga krav och hög omsättning anses normalt kunna innebära en lägre risk än aktier på andra listor.

Information om kurser m.m. avseende aktier såväl som andra typer av finansiella instrument, exempelvis fondandelar, optioner och obligationer, publiceras också regelbundet via t.ex. handelsplatsernas hemsidor, i dagstidningar och andra medier.

2. RISKER MED FINANSIELLA INSTRUMENT OCH HANDEL MED FINANSIELLA INSTRUMENT

2.1 Allmänt om risker

Finansiella instrument kan ge avkastning i form av utdelning (aktier och fonder) eller ränta (räntebärande instrument). Härutöver kan priset (kursen) på instrumentet öka eller minska i förhållande till priset när placeringen gjordes. I den fortsatta beskrivningen inräknas i ordet placering även eventuella negativa positioner (negativa innehav) som tagits i instrumentet, jämför t.ex. vad som sägs om blankning i avsnitt 7 nedan. Den totala avkastningen är summan av utdelning/ränta och prisförändring på instrumentet.

Vad placeraren eftersträvar är naturligtvis en total avkastning som är positiv, dvs som ger vinst, helst så hög som möjligt. Men det finns också en risk att den totala avkastningen blir negativ dvs att det blir en förlust på placeringen. Risken för förlust varierar med

olika instrument. Vanligen är chansen till vinst på en placering i ett finansiellt instrument kopplad till risken för förlust. Ju längre tiden för innehavet av placeringen är desto större är vinstchansen respektive förlustrisken. I placeringssammanhang används ibland ordet risk som uttryck för såväl förlustrisk som vinstchans. I den fortsatta beskrivningen används dock ordet risk enbart för att beteckna förlustrisk. Det finns olika sätt att placera som minskar risken. Vanligen anses det bättre att inte placera i ett enda eller ett fåtal finansiella instrument utan att i stället placera i flera olika finansiella instrument. Dessa instrument bör då erbjuda en spridning av riskerna och inte samla risker som kan utlösas samtidigt. En spridning av placeringarna till utländska marknader minskar normalt också risken i den totala portföljen, även om det vid handel med utländska finansiella instrument tillkommer en valutarisk.

Placeringar i finansiella instrument är förknippade med ekonomisk risk, vilket närmare kommer att beskrivas i denna information. Kunden svarar själv för risken och måste därför själv hos anlitat värdepappersföretag - eller genom sitt kapitalförvaltande ombud - skaffa sig kännedom om de villkor, i form av allmänna villkor, prospekt eller liknande, som gäller för handel med sådana instrument och om instrumentens egenskaper och risker förknippade därmed. Kunden måste också fortlöpande bevaka sina placeringar i sådana instrument. Detta gäller även om kunden fått individuell rådgivning vid placeringstillfället. Kunden bör i eget intresse vara beredd att snabbt vidta åtgärder, om detta skulle visa sig påkallat, exempelvis genom att avveckla placeringar som utvecklas negativt eller att ställa ytterligare säkerhet vid placeringar som finansierats med lån och där säkerhetsvärdet minskat.

Det är också viktigt att beakta den risk det kan innebära att handla med finansiella instrument på en annan handelsplats än en reglerad marknad, där kraven som ställs generellt är lägre.

2.2. Olika typer av riskbegrepp m.m.

I samband med den riskbedömning som bör ske då Du som kund gör en placering i finansiella instrument, och även fortlöpande under innehavstiden, finns en mängd olika riskbegrepp och andra faktorer att beakta och sammanväga. Nedan följer en kort beskrivning av några av de vanligaste riskbegreppen.

- **Marknadsrisk** – risken att marknaden i sin helhet, eller viss del därav där Du som kund har Din placering, t.ex. den svenska aktiemarknaden, går ner.
- **Kreditrisk** – risken för bristande betalningsförmåga hos ex.vis en emittent eller en motpart.
- **Prisvolatilitetsrisk** – risken för stora svängningar i kursen/priset på ett finansiellt instrument påverkar placeringen negativt.
- **Kursrisk** – risken att kursen/priset på ett finansiellt instrument går ner.
- **Skatterisk** – risken att skatteregler och/eller skattesatser är oklara eller kan komma att ändras.
- **Valutarisk** – risken att en utländsk valuta till vilken ett innehav är relaterat (ex.vis

fondandelar i en fond som placerar i amerikanska värdepapper noterade i USD) försvagas.

- **Hävstångseffektsrisk** – konstruktionen av derivatinstrument som gör att det finns en risk att prisutvecklingen på den underliggande egendomen får ett större negativt genomslag i kursen/priset på derivatinstrumentet.
- **Legal risk** – risken att relevanta lagar och regler är oklara eller kan komma att ändras.
- **Bolagsspecifik risk** – risken att ett visst bolag går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som är relaterade till bolaget därmed kan falla i värde.
- **Branschspecifik risk** – risken att en viss bransch går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som är relaterade till bolag i branschen därmed kan falla i värde.
- **Likviditetsrisk** – risken att Du inte kan sälja eller köpa ett finansiellt instrument vid en viss önskad tidpunkt pga att omsättningen i det finansiella instrumentet är låg.
- **Ränterisk** – risken att det finansiella instrument Du placerat i minskar i värde pga förändringar i marknadsräntan.

3. AKTIER OCH AKTIERELATERADE INSTRUMENT

3.1 Allmänt om aktier

3.1.1 Aktier och aktiebolag

Aktier i ett aktiebolag ger ägaren rätt till en andel av bolagets aktiekapital. Går bolaget med vinst lämnar bolaget vanligen utdelning på aktierna. Aktier ger också rösträtt på bolagsstämman, som är det högsta beslutande organet i bolaget. Ju fler aktier ägaren har desto större andel av kapitalet, utdelningen och rösterna har aktieägaren. Beroende på vilken serie aktierna tillhör kan rösträtten variera. Det finns två slag av bolag, publika och privata. Endast publika bolag får låta aktierna handlas på en handelsplats.

3.1.2 Aktiekursen

Kursen (priset) på en aktie påverkas i första hand av utbudet respektive efterfrågan på den aktuella aktien vilket i sin tur, åtminstone på lång sikt, styrs av bolagets framtidsutsikter. En aktie upp- eller nedvärderas främst grundat på investerarnas analyser och bedömningar av bolagets möjligheter att göra framtida vinster. Den framtida utvecklingen i omvärlden av konjunktur, teknik, lagstiftning, konkurrens osv. avgör hur efterfrågan blir på bolagets produkter eller tjänster och är därför av grundläggande betydelse för kursutvecklingen på bolagets aktier.

Det aktuella ränteläget spelar också en stor roll för prissättningen. Stiger marknadsräntorna ger räntebärande finansiella instrument, som samtidigt ges ut (nyemitteras), bättre avkastning. Normalt sjunker då kurserna på aktier som regelbundet handlas liksom på redan utelöpande räntebärande instrument. Skälet är att den ökade avkastningen på nyemitterade räntebärande instrument relativt sett blir bättre än avkastningen på aktier, liksom på utelöpande

räntebärande instrument. Dessutom påverkas aktiekurserna negativt av att räntorna på bolagets skulder ökar när marknadsräntorna går upp, vilket minskar vinstutrymmet i bolaget.

Också andra till bolaget direkt knutna förhållanden, t.ex. förändringar i bolagets ledning och organisation, produktionsstörningar m m kan starkt påverka bolagets framtida förmåga att skapa vinster såväl på kort som lång sikt. Aktiebolag kan i värsta fall gå så dåligt att de måste försättas i konkurs. Aktiekapitalet dvs. aktieägarnas insatta kapital är det kapital som då först används för att betala bolagets skulder. Detta leder oftast till att aktierna i bolaget blir värdelösa.

Även kurserna på vissa större utländska reglerade marknader eller handelsplatser inverkar på kurserna i Sverige, bl.a. därför att flera svenska aktiebolag är noterade även på utländska marknadsplatser och prisutjämningar (arbitrage) sker mellan marknadsplatserna. Kursen på aktier i bolag som tillhör samma branschsektor påverkas ofta av förändringar i kursen hos andra bolag inom samma sektor. Denna påverkan kan även gälla för bolag i olika länder.

Aktörerna på marknaden har olika behov av att placera kontanter (likvida medel) eller att få fram likvida medel. Dessutom har de ofta olika mening om hur kursen borde utvecklas. Dessa förhållanden, som även innefattar hur bolaget värderas, bidrar till att det finns såväl köpare som säljare. Är placeringarna däremot samstämmiga i sina uppfattningar om kursutvecklingen vill de antingen köpa och då uppstår ett köptryck från många köpare, eller också vill de sälja och då uppstår ett säljtryck från många säljare. Vid köptryck stiger kursen och vid säljtryck faller den.

Omsättningen, dvs hur mycket som köps och säljs av en viss aktie, påverkar i sin tur aktiekursen. Vid hög omsättning minskar skillnaden, även kallad spread, mellan den kurs köparna är beredda att betala (köpkursen) och den kurs säljarna begär (säljkursen). En aktie med hög omsättning, där stora belopp kan omsättas utan större inverkan på kursen, har en god likviditet och är därför lätt att köpa respektive att sälja. Bolagen på de reglerade marknadernas listor (t.ex. Stockholmsbörsens Nordiska listan samt NGMs NGM Equity) har normalt sett hög likviditet. Olika aktier kan under dagen eller under längre perioder uppvisa olika rörlighet i kurserna (volatilitet) dvs upp- och nedgångar samt storlek på kursförändringarna.

De kurser till vilka aktierna har handlats (betalkurser), såsom högst/lägst/senast betalt under dagen samt sist noterade köp/säljkurser och vidare uppgift om handlad volym i kronor publiceras bl.a. i de flesta större dagstidningarna, på text-TV och på olika internetsidor som upprättas av marknadsplatser, värdepappersföretag och medieföretag. Aktualiteten i dessa kursuppgifter kan variera beroende på sättet de publiceras på.

3.1.3 Olika aktieserier

Aktier finns i olika serier, vanligen A- och B-aktier vilket normalt har med rösträtten att göra. A-aktier ger normalt en röst medan B-aktier ger en begränsad rösträtt, oftast en tiondels röst. Skillnaderna i rösträtt beror bl.a. på att man vid ägarspridning vill värna om de ursprungliga grundarnas eller ägarnas inflytande

över bolaget genom att ge dem en starkare rösträtt. Nya aktier som ges ut får då ett lägre röstvärde än den ursprungliga A-serien och betecknas med B, C eller D etc.

3.1.4 Kvotvärde, split och sammanläggning av aktier

En akties kvotvärde är den andel som varje aktie representerar av bolagets aktiekapital. En akties kvotvärde erhålls genom att dividera aktiekapitalet med det totala antalet aktier. Ibland vill bolagen ändra kvotvärdet, t.ex. därför att kursen, dvs marknadspriset på aktien, har stigit kraftigt. Genom att dela upp varje aktie på två eller flera aktier genom en s.k. split, minskas kvotvärdet och samtidigt sänks kursen på aktierna. Aktieägaren har dock efter en split sitt kapital kvar oförändrat, men detta är fördelat på fler aktier som har ett lägre kvotvärde och en lägre kurs per aktie.

Omvänt kan en sammanläggning av aktier (omvänd split) göras om kursen sjunkit kraftigt. Då slås två eller flera aktier samman till en aktie. Aktieägaren har dock efter en sammanläggning av aktier samma kapital kvar, men detta är fördelat på färre aktier som har ett högre kvotvärde och en högre kurs per aktie.

3.1.5 Marknadsintroduktion, privatisering och uppköp

Marknadsintroduktion innebär att aktier i ett bolag introduceras på aktiemarknaden, dvs upptas till handel på en reglerad marknad eller en handelsplattform (MTF). Allmänheten erbjuds då att teckna (köpa) aktier i bolaget. Oftast rör det sig om ett befintligt bolag, som inte tidigare handlats på en reglerad marknad eller annan handelsplats, där ägarna beslutat att vidga ägarkretsen och underlätta handeln i bolagets aktier. Om ett statligt ägt bolag introduceras på marknaden kallas detta för privatisering.

Uppköp tillgår i regel så att någon eller några investorer erbjuder aktieägarna i ett bolag att på vissa villkor sälja sina aktier. Om uppköparen får in 90 % eller mer av antalet aktier i det uppköpta bolaget, kan uppköparen begära tvångsinlösen av kvarstående aktier från de ägare som ej accepterat uppköpserbjudandet. Dessa aktieägare är då tvungna att sälja sina aktier till uppköparen mot en ersättning som fastställs genom ett skiljedomsförfarande.

3.1.6 Emissioner

Om ett aktiebolag vill utvidga sin verksamhet krävs ofta ytterligare aktiekapital. Detta skaffar bolaget genom att ge ut nya aktier genom nyemission. Oftast får de gamla ägarna teckningsrätter som ger företräde att teckna aktier i en nyemission. Antalet aktier som får tecknas sätts normalt i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Tecknaren måste betala ett visst pris (emissionskurs), oftast lägre än marknadskursen, för de nyemitterade aktierna. Direkt efter det att teckningsrätterna - som normalt har ett visst marknadsvärde - avskiljts från aktierna sjunker vanligen kursen på aktierna, samtidigt ökar antalet aktier för de aktieägare som tecknat. De aktieägare som inte tecknar kan, under teckningstiden som oftast pågår några veckor, sälja sina teckningsrätter på den

marknadsplats där aktierna handlas. Efter teckningstiden förfaller teckningsrätterna och blir därmed obrukbara och värdelösa.

Aktiebolag kan även genomföra s.k. riktad nyemission, vilket genomförs som en nyemission men enbart riktad till en viss krets investerare. Aktiebolag kan även genom s.k. apportemission ge ut nya aktier för att förvärva andra bolag, affärsrörelser eller tillgångar i annan form än pengar. Såväl vid riktad nyemission som vid apportemission sker s.k. utspädning av befintliga aktieägares andel av antalet röster och aktiekapital i bolaget, men antalet innehavda aktier och marknadsvärdet på det placerade kapitalet påverkas normalt inte.

Om tillgångarna eller de reserverade medlen i ett aktiebolag har ökat mycket i värde, kan bolaget föra över en del av värdet till sitt aktiekapital genom en s.k. fondemission. Vid fondemission tas det hänsyn till antalet aktier som varje aktieägare redan har. Antalet nya aktier som tillkommer genom fondemissionen sätts i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Genom fondemissionen får aktieägaren fler aktier, men ägarens andel av bolagets ökade aktiekapital förblir oförändrad. Kursen på aktierna sänks vid en fondemission, men genom ökningen av antalet aktier bibehåller aktieägaren ett oförändrat marknadsvärde på sitt placerade kapital. Ett annat sätt att genomföra fondemission är att bolaget skriver upp kvotvärdet på aktierna. Aktieägaren har efter uppskrivning ett oförändrat antal aktier och marknadsvärde på sitt placerade kapital.

3.2 Allmänt om aktierelaterade instrument

Nära knutna till aktier är, aktieindexobligationer, depåbevis, konvertibler, aktie- och aktieindexoptioner, aktie- och aktieindexterminer, warranter samt hävstångscertifikat.

3.2.1 Indexobligationer/Aktieindexobligationer

Indexobligationer/aktieindexobligationer är obligationer där avkastningen istället för ränta är beroende t.ex. av ett aktieindex. Utvecklas indexet positivt följer avkastningen med. Vid en negativ indexutveckling kan avkastningen utebli. Obligationen återbetalas dock alltid med sitt nominella belopp på inlösendagen och har på så sätt en begränsad förlustrisk jämfört med t.ex. aktier och fondandelar. Risken med en placering i en aktieindexobligation kan, förutom eventuellt erlagd överkurs, definieras som den alternativa ränteintäkten, dvs. den ränta investeraren skulle ha fått på det investerade beloppet med en annan placering. Indexobligationer kan ha olika benämningar som aktieindexobligationer, SPAX, aktieobligationer, kreditkorgsobligationer, räntekorgsobligationer, valutakorgsobligationer osv. beroende på vilket underliggande tillgångsslag som bestämmer obligationens avkastning. När man talar om indexobligationer så benämns dessa oftast också som kapitalgaranterade eller kapitalskyddade produkter. Med dessa begrepp avses att beskriva, som ovan nämnts, att oavsett om produkten ger avkastning eller ej så återbetalas det nominella beloppet, dvs vanligtvis detsamma som investeringsbeloppet minskat med eventuellt erlagd överkurs.

3.2.2 Depåbevis

Svenskt Depåbevis är ett bevis om rätt till utländska aktier, som utgivaren av beviset förvarar/innehar för innehavarens räkning. Depåbevis handlas precis som aktier på en reglerad marknad eller handelsplats och prisutvecklingen följer normalt prisutvecklingen på den utländska marknadsplats där aktien handlas. Utöver de generella risker som finns vid handel med aktier eller andra typer av andelsrätter bör ev. valutarisk beaktas.

3.2.3 Konvertibler

Konvertibler (konverteringslån eller konvertibler) är räntebärande värdepapper (lån till utgivaren/emittenten av konvertibeln) som inom en viss tidsperiod kan bytas ut mot aktier. Avkastningen på konvertiblerna, dvs kupongräntan, är vanligen högre än utdelningen på utbytesaktierna. Konvertibelkursen uttrycks i procent av det nominella värdet på konvertibeln.

3.2.4 Omvända konvertibler

Omvända konvertibler är ett mellanting mellan en ränte- och en aktieplacering. Den omvända konvertibeln är knuten till en eller flera underliggande aktier eller index. Denna placering ger en ränta, dvs en fast, garanterad avkastning. Om de underliggande aktierna eller index utvecklas positivt återbetalas det placerade beloppet plus den fasta avkastningen. Om de underliggande aktierna eller index däremot skulle falla, finns det en risk att innehavaren i stället för det placerade beloppet kan få en eller fler aktier som ingår i den omvända konvertibeln eller motsvarande kontantlikvid.

3.2.5 Aktieoptioner och aktieindexoptioner

Aktieoptioner finns av olika slag. Förvärvade köpoptioner (eng. call options) ger innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod köpa redan utgivna aktier till ett på förhand bestämt pris. Säljoptioner (eng. put options) ger omvänt innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod sälja aktier till ett på förhand bestämt pris. Mot varje förvärvad option svarar en utfärdad option. Risken för den som förvärvar en option är, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, att den minskar i värde eller förfaller värdelös på slutdagen. I det senare fallet är den vid förvärvet betalda premien för optionen helt förbrukad. Utfärdaren av en option löper en risk som i vissa fall, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, kan vara obegränsat stor. Kursen på optioner följer normalt kursen på motsvarande underliggande aktier eller index, men med större kurssvängningar än dessa.

Den mest omfattande handeln i aktieoptioner sker på de reglerade marknaderna. Där förekommer även handel med aktieindexoptioner. Dessa indexoptioner ger vinst eller förlust direkt i kontanter (kontantavräkning) utifrån utvecklingen av ett underliggande index.

3.2.6 Aktieterminer och aktieindexterminer

En termin innebär att parterna ingår ett ömsesidigt bindande avtal med varandra om köp respektive försäljning av den underliggande egendomen till ett på förhand avtalat pris och med leverans eller annan

verkställighet, t.ex. kontantavräkning, av avtalet vid en i avtalet angiven tidpunkt (stängningsdagen). Någon premie betalas inte eftersom parterna har motsvarande skyldigheter enligt avtalet.

3.2.7 Warranter

Handel förekommer också med vissa köp- och säljoptioner med längre löptider, i Sverige vanligen kallade warranter. Warranter kan utnyttjas för att köpa eller sälja underliggande aktier eller i andra fall ge kontanter om kursen på underliggande aktie utvecklas på rätt sätt i förhållande till warrantens lösenpris. Teckningsoptioner (eng. subscription warrants) avseende aktier kan inom en viss tidsperiod utnyttjas för teckning av motsvarande nyutgivna aktier.

3.2.8 Hävstångscertifikat

Hävstångscertifikat, som ofta kallas enbart certifikat, är ofta en kombination av ex.vis en köp- och en säljoption och är beroende av en underliggande tillgång, exempelvis en aktie, ett index eller en råvara. Ett certifikat har inget nominellt belopp. Hävstångscertifikat skall inte förväxlas med t.ex. företagscertifikat, vilket är en slags skuldebrev som kan ges ut av företag i samband med att företaget lånar upp pengar på kapitalmarknaden.

En utmärkande egenskap för hävstångscertifikat är att relativt små kursförändringar i underliggande tillgång kan medföra avsevärda förändringar i värdet på innehavarens placering. Dessa förändringar i värdet kan vara till investerarens fördel, men de kan också vara till investerarens nackdel. Innehavare bör vara särskilt uppmärksamma på att hävstångscertifikat kan falla i värde och även förfalla helt utan värde med följd att hela eller delar av det investerade beloppet kan förloras. Motsvarande resonemang kan i många fall gälla även för optioner och warranter.

4. RÄNTERELATERADE INSTRUMENT

Ett räntebärande finansiellt instrument är en fordringsrätt på utgivaren (emittenten) av ett lån. Avkastning lämnas normalt i form av ränta. Det finns olika former av räntebärande instrument beroende på vilken emittent som givit ut instrumentet, den säkerhet som emittenten kan ha ställt för lånet, löptiden fram till återbetalningsdagen och formen för utbetalning av räntan. Räntan (kupongen) betalas vanligen ut årsvis.

En annan form för räntebetalning är att sälja instrumentet med rabatt (diskonteringspapper). Vid försäljningen beräknas priset på instrumentet genom att diskontera lånebeloppet inklusive beräknad ränta till nuvärde. Nuvärdet eller kursen är lägre än det belopp som erhålls vid återbetalningen (nominella beloppet). Bankcertifikat och statsskuldväxlar är exempel på diskonteringspapper, liksom obligationer med s.k. nollkupongskonstruktion.

Ytterligare en annan form för räntebärande obligationer är statens premieobligationer där låneräntan lottas ut bland innehavarna av premieobligationer. Det förekommer även ränteinstrument och andra sparformer där räntan är skyddad mot inflation och placeringen därför ger en fast real ränta.

Risken i ett räntebärande instrument utgörs dels av den kursförändring (kursrisk) som kan uppkomma under löptiden på grund av att marknadsräntorna förändras, dels att emittenten kanske inte klarar att återbetala lånet (kreditrisk). Lån för vilka fullgod säkerhet för återbetalningen har ställts är därvid typiskt sett mindre riskfyllda än lån utan säkerhet. Rent allmänt kan dock sägas att risken för förlust på räntebärande instrument kan anses som lägre än för aktier. Ett räntebärande instrument utgivet av en emittent med hög kreditvärdighet kan således vara ett bra alternativ för den som vill minimera risken att sparkapitalet minskar i värde och kan vara ett föredra vid ett kortsiktigt sparande. Även vid långsiktigt sparande där kapitalet inte skall äventyras, t.ex. för pensionsåtaganden, är inslag av räntebärande placeringar mycket vanliga. Nackdelen med en räntebärande placering är att den i regel ger en låg värdestegring. Exempel på räntebärande placeringar är sparkonton, privatobligationer och räntefonder.

Kurserna fastställs varje dag såväl på instrument med kort löptid (mindre än ett år) t.ex. statsskuldväxlar som på instrument med längre löptider t.ex. obligationer. Detta sker på penning- och obligationsmarknaden. Marknadsräntorna påverkas av analyser och bedömningar som Riksbanken och andra större institutionella marknadsaktörer gör av hur utvecklingen av ett antal ekonomiska faktorer som inflation, konjunktur, ränteutvecklingen i Sverige och i andra länder osv kommer att utvecklas på kort och lång sikt. Riksbanken vidtar även s.k. penningpolitiska operationer i syfte att styra utvecklingen av marknadsräntorna så att inte inflationen stiger över ett visst fastställt mål. De finansiella instrument som handlas på penning- och obligationsmarknaden (t.ex. statsobligationer, statsskuldväxlar och bostadsobligationer) handlas ofta i mycket stora poster (mångmiljonbelopp).

Om marknadsräntorna går upp kommer kursen på utelöpande (redan utgivna) räntebärande finansiella instrument att falla om de har fast ränta, eftersom nya lån ges ut med en räntesats som följer aktuell marknadsränta och därmed ger högre ränta än vad utelöpande instrumentet ger. Omvänt stiger kursen på utelöpande instrument när marknadsräntan går ned.

Lån utgivna av stat och kommun anses vara riskfria vad gäller återbetalningen, vilket således gäller för stats- och kommunobligationer. Andra emittenter än stat och kommun kan ibland, vid emission av obligationer, ställa säkerhet i form av andra finansiella instrument eller annan egendom (sak- eller realsäkerhet).

Det finns även andra räntebärande instrument som innebär en högre risk än obligationer om emittenten skulle få svårigheter att återbetala lånet, t.ex. förlagsbevis.

En form av ränterelaterade instrument är säkerställda obligationer. Dessa är förenade med en särskild förmånsrätt enligt speciell lagstiftning. Regelverket kring säkerställda obligationer syftar till att en investerare skall få full betalning enligt avtalad tidplan även om obligationens utgivare skulle gå i konkurs, förutsatt att den egendom som säkerställer obligationen är tillräckligt mycket värd.

5. DERIVATINSTRUMENT

Derivatinstrument såsom optioner, terminer m.fl. förekommer med olika slag av underliggande tillgång, t.ex. aktier, obligationer, råvaror och valutor. Derivatinstrument kan utnyttjas för att minska risken i en placering.

En särskild omständighet att beakta vid placering i derivatinstrument är att konstruktionen av derivatinstrument gör att prisutvecklingen på den underliggande egendomen får genomslag i kursen eller priset på derivatinstrumentet. Detta prisgenomslag är ofta kraftigare i förhållande till insatsen (erlagd premie) än vad värdeförändringen är på den underliggande egendomen. Prisgenomslaget kallas därför hävstångseffekt och kan leda till större vinst på insatt kapital än om placeringen hade gjorts direkt i den underliggande egendomen. Å andra sidan kan hävstångseffekten lika väl medföra större förlust på derivatinstrumenten jämfört med värdeförändringen på den underliggande egendomen, om prisutvecklingen på den underliggande egendomen blir annorlunda än den förväntade. Hävstångseffekten, dvs möjligheten till vinst respektive risken för förlust, varierar beroende på derivatinstrumentets konstruktion och användningssätt. Stora krav ställs därför på bevakningen av prisutvecklingen på derivatinstrumentet och på den underliggande egendomen. Investeraren bör i eget intresse vara beredd agera snabbt, ofta under dagen, om placeringen i derivatinstrument skulle komma att utvecklas i ofördelaktig riktning. Det är också viktigt att i sin riskbedömning beakta att möjligheten att avveckla en position/ett innehav kan försvåras vid en negativ prisutveckling.

6. FONDER OCH FONDANDELAR

En fond är en "portfölj" av olika slags finansiella instrument, t.ex. aktier och obligationer. Fonden ägs gemensamt av alla som sparar i fonden, andelsägarna, och förvaltas av ett fondbolag. Det finns olika slags fonder med olika placeringsinriktning. Med placeringsinriktning menas vilken typ av finansiella instrument som fonden placerar i. Nedan redogörs i korthet för några av de vanligaste typerna av fonder. För ytterligare information se Konsumenternas bank- och finansbyrås hemsida, www.konsumentbankbyran.se, och Fondbolagens Förenings hemsida, www.fondbolagen.se.

En aktiefond placerar allt eller huvudsakligen allt kapital som andelsägarna inbetalat i aktier. Blandfonder med både aktier och räntebärande instrument förekommer också, liksom rena räntefonder där kapitalet placeras huvudsakligen i räntebärande instrument. Det finns även till exempel indexfonder som inte förvaltas aktivt av någon förvaltare utan som istället placerar i finansiella instrument som följer sammansättningen i ett visst bestämt index.

En av idéerna med en aktiefond är att den placerar i flera olika aktier och andra aktierelaterade finansiella instrument, vilket gör att risken för andelsägaren minskar jämfört med risken för den aktieägare som placerar i endast en eller i ett fåtal aktier. Andelsägaren slipper vidare att välja ut, köpa, sälja

och bevaka aktierna och annat förvaltningsarbete runt detta.

Principen för räntefonder är densamma som för aktiefonder – placering sker i olika räntebärande instrument för att få riskspridning i fonden och förvaltningen i fonden sker efter analys av framtida räntetro.

En fond-i-fond är en fond som placerar i andra fonder. En fond-i-fond kan ses som ett alternativ till att själv välja att placera i flera olika fonder. Man kan därmed uppnå den riskspridning som en väl sammansatt egen fondportfölj kan ha. Det finns fond-i-fonder med olika placeringsinriktningar och risknivåer.

En ytterligare typ av fond är hedgefond. Hedge betyder skydda på engelska. Trots att hedging är avsett att skydda mot oväntade förändringar i marknaden kan en hedgefond vara en fond med hög risk, då sådana fonder ofta är högt belånade. Skillnaderna är dock stora mellan olika hedgefonder. Det finns även hedgefonder med låg risk. Hedgefonder försöker ge en positiv avkastning oavsett om aktie- eller räntemarknaden går upp eller ner. En hedgefond har mycket större frihet i sina placeringsmöjligheter än traditionella fonder. Placeringsinriktningen kan vara allt från aktier, valutor och räntebärande instrument till olika arbitragestrategier (spekulation i förändringar av t.ex. räntor och/eller valutor). Hedgefonder använder sig oftare än traditionella fonder av derivat i syfte att öka eller minska fondens risk. Blankning (se nedan) är också ett vanligt inslag.

Fonder kan också delas in i värdepappersfonder (även kallade UCITS-fonder) och specialfonder. Samlingsnamnet för dessa är investeringsfonder och båda typerna regleras av den svenska lagen om investeringsfonder. Värdepappersfonder är de fonder som uppfyller det s.k. UCITS-direktivets krav, främst vad gäller placeringsbestämmelser och riskspridning. Såväl svenska som utländska värdepappersfonder (som fått tillstånd i sitt hemland inom EES), får säljas och marknadsföras fritt i samtliga EES-länder. Specialfonder (exempelvis s.k. hedgefonder) är fonder som på något sätt avviker från reglerna i UCITSdirektivet, och det är därför särskilt viktigt för Dig som kund att ta reda på vilka placeringsregler som en specialfond Du avser att placera i kommer att iakttas. Detta framgår av fondens informationsbroschyr och faktablad. Varje fondbolag är skyldigt att självmant erbjuda potentiella investerare det faktablad som avser fonden. Specialfonder får inte marknadsföras och säljas fritt utanför Sverige. För de fonder som placerar i utländska finansiella instrument tillkommer även en valutarisk (se även avsnitt 2.2 ovan).

Andelsägarna får det antal andelar i fonden som motsvarar andelen insatt kapital i förhållande till fondens totala kapital. Andelarna kan köpas och lösas in genom värdepappersföretag som saluför andelar i fonden eller direkt hos fondbolaget. Det är dock viktigt att beakta att vissa fonder kan ha förutbestämda tidpunkter då fonden är "öppen" för köp och inlösen, varför det inte alltid är möjligt med regelbunden handel. Andelarnas aktuella värde beräknas regelbundet av fondbolaget och baseras på kursutvecklingen av de finansiella instrument som

ingår i fonden. Det kapital som placeras i en fond kan både öka och minska i värde och det är därför inte säkert att placeraren får tillbaka hela det insatta kapitalet.

7. BLANKNING

Blankning innebär att den som lånat finansiella instrument, och samtidigt förbundit sig att vid en senare tidpunkt till långgivaren återlämna instrument av samma slag, säljer de lånade instrumenten. Vid försäljningen räknar låntagaren med att vid tidpunkten för återlämnandet kunna anskaffa instrumenten på marknaden till ett lägre pris än det till vilka de lånade instrumenten såldes. Skulle priset i stället ha gått upp, uppstår en förlust, vilken vid en kraftig prishöjning kan bli avsevärd.

8. BELÅNING

Finansiella instrument kan i många fall köpas för delvis lånat kapital. Eftersom såväl det egna som det lånade kapitalet påverkar avkastningen kan Du som kund genom lånefinansieringen få en större vinst om placeringen utvecklas positivt jämfört med en investering med enbart eget kapital. Skulden som är kopplad till det lånade kapitalet påverkas inte av om kurserna på köpta instrument utvecklas positivt eller negativt, vilket är en fördel vid en positiv kursutveckling. Om kurserna på köpta instrument utvecklas negativt uppkommer en motsvarande nackdel eftersom skulden kvarstår till 100 procent, vilket innebär att kursfallet krona för krona förbrukar det egna kapitalet. Vid ett kursfall kan därför det egna kapitalet helt eller delvis förbrukas samtidigt som skulden måste betalas helt eller delvis genom försäljningsintäkterna från de finansiella instrument som fallit i värde. Skulden måste betalas även om försäljningsintäkterna inte täcker hela skulden.

Information om olika typer av finansiella instrument och handel med finansiella instrument jämte förslag till ytterligare litteratur på området återfinns också t.ex. på Konsumenternas bank- och finansbyrås hemsida, www.konsumentbankbyran.se, och på SwedSecs hemsida, www.swedsec.se.

Bilaga 2

RIKTLINJER FÖR PLACERING AV ORDER OCH UTFÖRANDE AV PORTFÖLJTRANSAKTIONER

1. INLEDNING

1.1. Enligt 9 kap. 33 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden samt Art. 66 Kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/565 ska ett bolag som driver värdepappersrörelse fastställa interna regler om hur det ska uppnå bästa möjliga resultat när bolaget utför en portföljtransaktion eller placerar order hos någon annan för att få portföljtransaktioner utförda.

1.2. Mot denna bakgrund har Bolaget antagit dessa riktlinjer.

2. OLIKA FAKTORERS RELATIVA VIKT VID UTFÖRANDE AV ORDER OCH PORTFÖLJTRANSAKTIONER

2.1. När Bolaget utför en order eller en portföljtransaktion, ska Bolaget vidta alla de åtgärder som behövs för att uppnå bästa möjliga resultat för kunden med hänsyn till följande faktorer:

- Pris,
- Kostnad,
- Snabbhet,
- Sannolikhet för utförande och avveckling,
- Transaktionens storlek och art, och,
- Andra för kunden väsentliga förhållanden.

Bolaget beaktar dessa faktorer vid tidpunkten för utförandet utifrån det finansiella instrumentet ifråga och rådande marknadsomständigheter.

2.2. Bolaget kommer vid utförande av order eller portföljtransaktioner normalt att söka åstadkomma det bästa möjliga resultatet i form av det totala beloppet som kunden ska betala eller erhålla.

2.3. Utförande av order och portföljtransaktioner blir exempelvis aktuellt när Bolaget ingår en derivattransaktion direkt med motparten eller ingår avtal direkt med köparen och säljaren av ett räntebärande finansiellt instrument, vilket är ett vanligt förfarande på räntemarknaden. Andra exempel på utförande av order och portföljtransaktioner är primärmarknadstransaktioner, vilka behandlas nedan.

3. PLACERING OCH VIDAREBEFORDRAN AV ORDER HOS ANDRA FÖRETAG FÖR UTFÖRANDE

3.1. Bolaget har en löpande process för val av motpart vid placering och vidarebefordran av order avseende finansiella instrument för Bolagets kunder. Processen för val av motpart syftar till att säkerställa att kundernas intressen tillvaratas genom att den motpart väljs som kommer att ge kunderna bästa möjliga resultat. Bolaget ska som ett led i denna process kontinuerligt utvärdera de motparter som Bolaget använder för detta ändamål.

3.2. Bolaget använder följande kriterier vid utvärdering och val av motpart:

- Orderns storlek och typ,
- Pris,
- Kostnad,
- Likviditet,
- Snabbhet,
- Sannolikhet att ordern leder till en transaktion och att transaktionen kan avvecklas,
- Service och analys, och,
- Investeringsidéer

3.3. Bolaget ska göra en samlad bedömning utifrån ovanstående kriterier innan en motpart godkänns för att utföra order avseende finansiella instrument. Om inte speciella omständigheter råder, kommer Bolagets prioritet vara att åstadkomma det bästa möjliga resultatet i form av det totala beloppet som kunden ska betala eller erhålla.

- 3.4. Endast motparter som finns definierade nedan får användas för att utföra order.

4. VÄRDEPAPPERSINSTITUT SOM ANVÄNDS VID PLACERING OCH VIDAREBEFORDRAN AV ORDER AVSEENDE ÖVERLÅTBARA VÄRDEPAPPER, PENNINGMARKNADSIKSTRUMENT OCH BÖRSHANDLADE FONDER

Bolaget utvärderar löpande vilka värdepappersinstitut Bolaget ska använda vid placering av order i överlåtbara värdepapper, penningmarknadsinstrument och börshandlade fonder (ETF:er).

De värdepappersinstitut som Bolaget använder sig av är för närvarande:

- Skandia,
- SEB,
- Folksam,
- Länsförsäkringar,
- Movestic,
- Danica,
- Strukturinvest,
- SPP,
- Garantum,
- Lannebo Fonder
- Carnegie Fonder
- Avanza, och
- Nordnet

Bolaget utför inga order på handelsplatser. Istället vidarebefordrar Bolaget order till tredje motpart. Dessa aktörer bestämmer därefter handelsplats och lägger order till den aktör de finner lämpligast på den finansiella marknaden.

5. PRIMÄRMARKNADSTRANSAKTIONER

Bolaget kommer att utföra transaktioner i finansiella instrument på primärmarknaden genom att vidarebefordra order till emittenten, eller emittentens ombud, i enlighet med villkoren för den specifika emissionen.

6. INFORMATION TILL KUNDERNA

En lista över de värdepappersinstitut som Bolaget använder för att placera order för utförande ska finnas tillgänglig på Bolagets hemsida, www.circlecapital.se.

Bolaget ska förse dess kunder med lämplig information om Bolagets riktlinjer placering av order och utförande av portföljtransaktioner. Den information som tillställs kunderna ska förklara hur en order kommer att utföras på ett sätt som är tydligt, tillräckligt detaljerat och lätt för kunderna att förstå. Kund ska ha godkänt förfarandet enligt riktlinjerna innan order utförs. Bolaget ska vidare förse kunden med information om var en order utförts.

7. ERSÄTTNINGAR

Bolagets ska informera kunderna om alla incitament som de erhåller från handelsplatser för utförande. Informationen ska ange vilka avgifter som värdepappersföretaget tar ut av alla motparter som är involverade i en transaktion, och om avgifterna varierar beroende på kund ska informationen ange

högsta avgifter eller vilka olika avgifter som kan tas ut.

Bolaget får inte ta emot ersättningar, rabatter eller icke-monetära förmåner för att styra order till en viss handels- eller utförandeplats.

8. ORDERHANTERING

- 8.1. Bolaget kommer att utföra kundorder snabbt, effektivt och rättvist. Jämförbara order i den tidsordning de togs emot såvida detta inte omöjliggörs av orderns egenskaper, rådande marknadsförhållanden eller om något annat krävs på grund av kundens intressen. Bolaget kommer att informera icke-professionella kunder om väsentliga svårigheter med att genomföra en order korrekt när Bolaget får kännedom om svårigheten.

- 8.2. Kundorder som kommit Bolaget till handa innan kl. 09:30 på en bankdag genomförs inom tre bankdagar från och med dagen då ordern mottogs. Kundorder som kommit Bolaget till handa efter kl. 09:30 på en bankdag, eller som inkommit på en icke bankdag, genomförs inom tre bankdagar från och med påföljande bankdag.

- 8.3. I det fall kunden, på av kunden anvisad depå hos Bolaget, saknar likvid för lämnad köporder (eller värdepappersinnehav för lämnad säljorder) och likvid eller värdepapper inte har kommit Bolaget till handa inom fem bankdagar från det att ordern mottogs förfaller ordern utan åtgärd eller meddelande från Bolaget. Om likvid eller värdepapper inkommer inom fem bankdagar från det att ordern mottagits genomförs ordern inom tre bankdagar från och med den dag då likvid eller värdepapper var bolaget till handa.

- 8.4. Bolaget kan lägga samman en kunds order med andra kunders order om det är osannolikt att sammanläggningen kommer att vara till nackdel för kunderna. Även om sådan sammanläggning i stort inte förväntas vara till kunds nackdel, utan snarare till dennes fördel, kan det vid vissa tillfällen vara till en kunds nackdel i förhållande till en specifik order. Bolaget ska i dessa fall underrätta kunden om att sammanläggningen i samband med en särskild order kan vara till dennes nackdel. När Bolaget lägger samman en kunds order med andra order fördelas affärerna rättvist mellan kunden och de andra parter vars order lagts samman. Om en sammanlagd order endast kunnat utföras delvis kommer den del som utförts att fördelas proportionellt på det genomsnittliga priset.

9. STÖRNINGAR I MARKNADEN, BRISTANDE TILLGÄNGLIGHET I TEKNISKA SYSTEM, ETC.

I vissa fall, såsom exempelvis vid avbrott i handeln, när en handelsplats makulerar affärer, vid störningar i marknaden, vid bristande tillgänglighet i tekniska system eller annat, kan det enligt Bolagets bedömning ligga i kundens bästa intresse att en order vidarebefordras på något annat sätt än det som normalt används för det finansiella instrumentet ifråga. Bolaget kommer då att vidta alla rimliga åtgärder för att uppnå bästa möjliga resultat för kunden under rådande omständigheter.

10. ÄNDRINGAR

- 10.1. Bolagets verkställande direktör ansvarar för att en utvärdering görs av de motparter som Bolaget har använt. Utvärderingen ska baseras på de kriterier

som anges ovan och rapporteras till styrelsen minst en gång per år.

- 10.2. Om skäl föreligger att förändra motpartslistan ska den uppdateras så snart som möjligt. Verkställande direktören ansvarar för att motpartslistan hålls uppdaterad.
- 10.3. Bolaget kommer löpande att se över och, vid behov, genomföra ändringar i detta dokument. Sådana ändringar kommer att finnas tillgängliga hos Bolaget. Ändringar i riktlinjerna gäller från det datum som de fastställdes av styrelsen.

Bilaga 3

ALLMÄNNA VILLKOR FÖR HANDEL MED FINANSIELLA INSTRUMENT

Definitioner

I Allmänna Villkor för handel med finansiella instrument förstås med

a) värdepapper

dels finansiellt instrument såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

dvs. 1) överlåtbara värdepapper som kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, 2) penningmarknadsinstrument, 3) andelar i företag för kollektiva investeringar (fondandelar), 4) finansiella derivatinstrument och 5) utsläppsrätter;

dels värdehandling, varmed avses handling som inte kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, dvs. 1) aktie eller enkelt skuldebrev som enligt definitionen ovan inte är finansiellt instrument 2) borgensförbindelse, 3) gåvobrev, 4) pantbrev eller liknande handling.

b) avräkningsnota besked om att en order/ett affärsuppdrag har utförts.

c) reglerad marknad såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredjepart – regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönmässiga regler – så att det leder till ett kontrakt.

d) handelsplats såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. en reglerad marknad, en multilateral handelsplattform (MTF-plattform) eller en organiserad handelsplattform (OTF-plattform).

e) utförandeplats en handelsplatsplats, en systematisk internhandlare eller en marknadsgarant inom EES eller en annan person som tillhandahåller likviditet inom EES.

f) handelsplattform en MTF-plattform eller en OTF-plattform.

g) MTF-plattform, såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett multilateralt system inom EES som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument - inom systemet och i enlighet med icke skönmässiga regler - så att det leder till ett kontrakt.

h) OTF-plattform, såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett multilateralt system inom EES som inte är en reglerad marknad eller en MTF-plattform, och inom vilket flera tredjeparters köp- och säljintressen i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsrätter eller derivat kan interagera inom systemet så att det leder till ett kontrakt.

i) systematisk internhandlare, såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett värdepappersinstitut som i en organiserad, frekvent, systematisk och väsentlig omfattning handlar för egen räkning när det utför kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform utan att utnyttja ett multilateralt system.

j) multilateralt system, såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett system där flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument kan interagera inom systemet.

k) förvaring av värdepapper, såväl förvaring av fysiska värdepapper som sådant förvar av dematerialiserade värdepapper som uppkommer genom registrering i depå.

l) depåförande tredjepart, värdepappersinstitut som på uppdrag av institutet eller annan depåförande tredjepart förvarar värdepapper i depå för kunders räkning.

m) värdepappersinstitut, värdepappersbolag, svenska kreditinstitut med tillstånd att driva värdepappersrörelse och utländska företag som driver värdepappersrörelse från filial eller genom att använda anknutna ombud etablerade i Sverige, samt utländska företag med tillstånd att bedriva verksamhet som motsvarar värdepappersrörelse.

n) värdepapperscentral, såsom definierat i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, dvs. detsamma som i artikel 2.1.1 i förordningen om värdepapperscentraler, i den ursprungliga lydelsen.

o) bankdag, dag i Sverige som inte är söndag eller allmän helgdag eller som vid betalning av skuldebrev är likställd med allmän helgdag (sådana likställda dagar är fredag, lördag, midsommarafton, julafton samt nyårsafton).

p) central motpart (CCP), såsom definierat i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (Emir), dvs. en juridisk person som träder emellan motparterna i kontrakt som är föremål för handel på en eller flera finansmarknader och blir köpare till varje säljare och säljare till varje köpare.

Lämnande av uppdrag

Begäran (order) från kunden om utförande av handel med finansiella instrument (uppdrag) lämnas till Bolaget på följande sätt:

- genom personligt sammanträffande med kundens rådgivare
- på av Bolaget anvisad blankett, via brev, till Bolaget på den adress som anges i ovan

Om uppdrag lämnas på annat sätt än de som anges ovan, kan detta leda till att uppdraget inte utförs eller utförs senare än avsett.

Uppdrag

En order från kunden om utförande av uppdrag innebär ett åtagande för Bolaget att söka träffa avtal avseende handel med finansiella instrument i enlighet med de villkor kunden lämnat. Om inte särskild överenskommelse har träffats om annat, lämnar Bolaget inte någon garanti för att ett uppdrag leder till handel. Bolaget utför uppdrag med tillämpning av gällande marknadsregler och god sed på marknaden.

Bolaget är inte skyldigt att acceptera uppdrag. Bolaget äger rätt att utan angivande av skäl avsäga sig uppdrag om Bolaget skulle misstänka att ett utförande av uppdraget kan stå i strid med gällande lagstiftning t.ex. om marknadsmissbruk, andra tillämpliga marknadsregler, god sed på marknaden, om kunden inte tillhandahåller den information eller de handlingar som krävs för att Bolaget eller kunden ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt avtalet mellan parterna eller som följer av tillämplig EU-förordning, lag, föreskrifter, allmänna rättsprinciper, eller regelverk hos utförandeplats, värdepapperscentral eller central motpart (CCP) eller om Bolaget av annan anledning anser att det föreligger särskilda skäl därtill.

Kundens order gäller, om inte annat överenskommit, den dag ordern tas emot och längst till dess Bolaget den dagen avslutar handeln med det slag av finansiellt instrument ordern avser.

Bolaget bevarar viss elektronisk kommunikation som kan antas leda till transaktion, exempelvis i samband med att kunden lämnar institutet uppdrag om handel eller instruktioner avseende kundens depå och anslutna konton. Kopior av bevarad elektronisk kommunikation med kunden kommer att finnas tillgängliga på begäran under en period på fem år. Kunden har rätt att på begäran få ta del av bevarad elektronisk kommunikation för vilket Bolaget har rätt att ta ut en skäligen avgift. Vidare gäller tillämpliga regler antagna av svensk eller utländsk emittent, utförandeplats, central motpart (CCP) eller värdepapperscentral. Dessa regler tillhandahålls av berört institut, emittent, handelsplats, central motpart (CCP) eller värdepapperscentral. På kundens förfrågan kan institutet lämna kunden uppgift om var informationen finns tillgänglig, t.ex. hemsida eller kontaktuppgifter.

Riktlinjer för utförande av order m.m.

Vid utförande av order för kunder som av Bolaget generellt eller i särskilt fall behandlas som icke-professionella eller professionella kunder gäller Bolagets vid var tid gällande särskilda Riktlinjer för utförande av order. Bolaget ska på kunds begäran tillhandahålla kunden gällande riktlinjer och villkor som avses i detta stycke.

Kommission, kombination och självinträde

Bolaget får - om kundens uppdrag är ett kommissionsuppdrag - utföra uppdraget i eget namn för kunds räkning (kommission), med en annan kund hos Bolaget (s.k. kombination) eller genom att Bolaget själv inträder som köpare eller säljare (s.k. självinträde).

Utförande av order på kundens initiativ

Vid utförande och/eller vidarebefordran av order på kundens initiativ avseende sådana okomplicerade instrument som anges i 9 kap. 25 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden kommer Bolaget regelmässigt

inte att bedöma om den aktuella tjänsten eller det finansiella instrumentet passar kunden.

Köppuppdrag

I det fall kunden (köparen) lämnat uppdrag om köp av finansiella instrument gäller följande.

Köparen ska till Bolaget, enligt vad som framgår av avräkningsnotan, och om inte annat överenskommit, senast likviddagens morgon kl. 08.00 erlagga angivet totalbelopp i svenska kronor. Har uppdraget utförts i annan valuta än svenska kronor anges valutaslaget i avräkningsnotan. Vid växling av valuta anges den av Bolaget tillämpade växlingskursen.

De finansiella instrument som uppdraget omfattar överförs till köparen, i den mån annat inte föranleds av lag, myndighetsföreskrifter, särskilda regler för ifrågavarande instrument eller särskild överenskommelse med köparen enligt följande:

- i fråga om instrument som ska ägarregistreras hos värdepapperscentral/motsvarande eller instrument som ska registreras i depå hos Bolaget, genom att Bolaget vidtar de registreringsåtgärder som erfordras
- i fråga om instrument som ska registreras i depå/motsvarande hos depåförande tredje part, genom att köparen instruerar den tredje parten om mottagande av de instrument som uppdraget omfattar och
- i fråga om instrument som utfärdats i dokumentform, genom överlämnande till köparen.

Om inte annat följer av särskilda villkor för köpet, har Bolaget, för att erhålla betalning för sin fordran, rätt att med det totalbelopp som framgår av avräkningsnotan belasta av köparen anvisat konto som denne har i Bolaget.

Om konto inte anvisats eller medel saknas på anvisat konto, får annat konto som köparen har i Bolaget belastas. Bolaget får dessutom från mottagandet av uppdraget reservera medel för detta på konto som köparen har i Bolaget.

Fullgör köparen inte sin betalningsskyldighet gentemot Bolaget, har Bolaget rätt till ränta på sin fordran till dess full betalning erlagts. Vid köppuppdrag beräknas ränta från den likviddag som anges i avräkningsnota eller den senare dag, då instrumenten fanns tillgängliga för köparen, till och med den dag betalning sker. Vid säljuppdrag beräknas ränta på kostnader som uppstår till följd av att institutet inte erhållit fri dispositionsrätt från den dag då kostnaden uppstod till och med den dag då betalning sker. Ränta utgår för varje period om en vecka eller del av vecka, varunder dröjsmålet varar, efter en årlig räntesats som med åtta procentenheter överstiger den STIBOR-ränta (Stockholm Interbank Offered Rate) för en veckas upplåning, som fastställts två bankdagar före den första dagen i varje sådan period. Ränta utgår dock inte för någon dag efter lägre räntesats än som motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid var tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med tillägg av åtta (8) procentenheter.

Bolaget har panträtt i de köpta instrumenten till säkerhet för sin fordran på köparen med anledning av uppdraget. Bolaget har rätt att vidta erforderliga åtgärder för att fullborda denna panträtt. Fullgör köparen inte sin betalningsskyldighet gentemot Bolaget, får Bolaget - på det sätt och vid den tidpunkt Bolaget finner lämpligt - sälja

berörda instrument eller vidta andra dispositioner för att avveckla affären. Bolaget får för sådant ändamål teckna köparens namn och vidta de övriga åtgärder som kan erfordras i samband med avvecklingen. Bolaget har rätt att ur behållna likvid tillgodogöra sig vad som erfordras för betalning av Bolagets fordran jämte ränta enligt ovan samt ersättning för Bolagets arbete och kostnader samt i förekommande fall för valutakursförluster.

Om, vid försäljning eller andra dispositioner enligt vad nyss sagts, likviden inte täcker Bolagets hela fordran, ska köparen svara för mellanskillnaden jämte ränta enligt ovan. Bolaget får också för detta fall, i den ordning som ovan sagts, belasta konto som köparen har i Bolaget.

Om Bolaget efter det att avslut träffats inte inom skälig tid fullgjort vad på Bolaget ankommer för att tillhandahålla köparen instrumenten, har köparen rätt att återkalla uppdraget och befrias från sina skyldigheter med anledning av detta. Återkallelse ska ske i enlighet med beaktande av gällande EU-förordningar (t.ex. marknadsmissbruksförordningen), lag eller föreskrifter.

Vad ovan sagts innebär inte någon inskränkning i de rättigheter som kan tillkomma Bolaget på grund av EU-förordning, lag eller föreskrifter.

Säljuppdrag

I det fall kunden (säljaren) lämnat uppdrag om försäljning av finansiella instrument gäller följande. Bolaget ska med anledning av uppdraget erhålla fri dispositionsrätt till de instrument som uppdraget omfattar. Är instrumenten ägarregistrerade hos värdepapperscentral/ motsvarande eller registrerade i depå hos Bolaget, har Bolaget rätt att vidta de registreringsåtgärder som erfordras.

I övriga fall ska säljaren, om inte annat överenskommit, samtidigt med att uppdraget lämnas vidta de åtgärder som erfordras för att Bolaget ska erhålla fri dispositionsrätt till instrumenten. Därvid gäller

- i fråga om instrument registrerade i depå/motsvarande hos depåförande tredje part, att säljaren omgående ska instruera det institutet om skyndsam överföring till Bolaget av de instrument som uppdraget omfattar
- I fråga om instrument ägarregistrerade hos värdepapperscentral/motsvarande genom något annat kontoförande institut än Bolaget, ska säljaren tillse att Bolaget erhåller fullmakt över instrumenten eller instruera den tredje parten om skyndsam överföring till Bolaget av de instrument som uppdraget omfattar, och
- i fråga om instrument som utfärdas i dokumentform, att säljaren ska överlämna dessa till Bolaget.

Om Bolaget inte samtidigt med uppdraget, eller inom annan överenskommen tid, erhållit fri dispositionsrätt till instrumenten, fullgör Bolaget, på det sätt Bolaget finner lämpligt, avtalet gentemot motparten. Säljaren ska ersätta Bolaget för kostnaden härför, jämte ränta, räknat från den dag kostnaden uppkom till och med den dag betalning sker. Ränta utgår för varje period om en vecka eller del av vecka, varunder beloppet utestår obetalt, efter en årlig räntesats som med åtta (8) procentenheter överstiger den STIBOR-ränta (Stockholm Interbank Offered Rate) för en veckas upplåning, som fastställts två bankdagar före den första dagen i varje sådan period. Ränta utgår dock inte för någon dag efter lägre räntesats än som motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid var tid gällande referensräntan

enligt 9 § räntelagen (1975:635) med tillägg av åtta (8) procentenheter. Säljaren ska dessutom utge ersättning för Bolagets arbete och kostnader samt i förekommande fall för valutakursförluster. Bolaget får belasta av säljaren anvisat konto i Bolaget för att erhålla betalning för sin fordran på säljaren. Om medel saknas på anvisat konto eller om konto inte anvisats, får annat konto som säljaren har i Bolaget belastas.

Säljaren erhåller från Bolaget, enligt vad som framgår av avräkningsnota och om inte annat överenskommit, senast kl. 18.00 på likviddagen, angivet nettobelopp. Har uppdraget utförts i annan valuta än svenska kronor anges valutaslaget i avräkningsnotan. Vid växling av valuta anges den av Bolaget tillämpade växlingskursen. Har säljaren inte, samtidigt med att uppdraget lämnades eller vid annan överenskommen tidpunkt, vidtagit de åtgärder som erfordras för att Bolaget ska erhålla fri dispositionsrätt till de instrument som uppdraget omfattar, erhåller säljaren likvid tidigast andra bankdagen efter det att Bolaget fick tillgång till instrumenten, dock tidigast på angiven likviddag. Om säljaren vidtagit erforderliga åtgärder senare än kl. 12.00 viss bankdag kan detta i vissa fall anses ha skett först påföljande bankdag.

Bolaget ska vid dröjsmål från säljarens sida eller om Bolaget annars har skälig anledning därtill ha rätt att avsäga sig uppdraget och befrias därigenom från sina skyldigheter med anledning av detta.

Om säljaren vidtagit erforderliga åtgärder i samband med uppdraget, men Bolaget efter det att avslut träffats inte inom skälig tid erlagt likvid med anledning av uppdraget, har säljaren rätt att återkalla uppdraget och befrias från sina skyldigheter med anledning av detta. Återkallelse ska ske i enlighet med beaktande av gällande EU-förordningar (t.ex. marknadsmissbruksförordningen), lag eller föreskrifter.

Transaktioner med utländsk anknytning

Avsteg från ovan angivna villkor beträffande köp- respektive säljuppdrag kan förekomma vid transaktioner med utländsk anknytning.

Avräkningsnota

När Bolaget utfört ett uppdrag ska Bolaget lämna information om utförandet genom avräkningsnota eller motsvarande redovisning.

Om uppdraget utförts genom avtal direkt med Bolaget anges det på avräkningsnotan eller motsvarande att uppdraget utförts i egen räkning, genom intern affär eller med Bolaget som kundens motpart. Om uppdraget utförts genom avtal med en annan kund hos Bolaget (däribland en juridisk person i Bolagets koncern) anges det på avräkningsnotan eller motsvarande att uppdraget utförts genom inbördes avslut eller intern affär. Vad som sägs i detta stycke gäller dock inte om uppdraget utförts inom ramen för ett handelssystem med anonym handel och i konkurrens.

Om Bolaget efter särskild överenskommelse med kund upprättat avräkningsnota utan att ha köpt eller sålt de finansiella instrumenten för kundens räkning anges detta förhållande på avräkningsnotan exempelvis genom angivande av att Bolaget endast medverkar vid utväxling av likvid och finansiella instrument.

Clearing och avveckling av utförda uppdrag

En utförandeplats regler för clearing och avveckling av transaktioner som genomförts på utförandeplatsen måste följas av Bolaget. Sådana regler kan bl.a. innebära krav på användande av en clearingorganisation i form av en central motpart. I det fallet att en clearingorganisation eller liknande motpart genom sitt regelverk medges rätt till delleveranser eller kontantavräkning har Bolaget motsvarande rätt i förhållande till kunden. Mellan kunden och Bolaget slutförs utfört uppdrag efter vad som ovan anges beträffande köp- respektive säljuppdrag, i den mån inte annat överenskommit.

Annullering av order och makulering av avslut

Bolaget äger rätt att annullera kundens order eller makulera avslut som träffats för kundens räkning i den omfattning som ordern annullerats eller avslutet makulerats av aktuell utförandeplats. Samma rätt gäller om Bolaget i annat fall finner annullering av order eller makulering av avslut vara nödvändig med hänsyn till att ett uppenbart fel begåtts av Bolaget, marknadsmotpart eller av kunden själv eller om kunden genom order handlat i strid med gällande EU-förordning, lag eller annan författning eller om kunden i övrigt brutit mot god sed på värdepappersmarknaden.

Om order annullerats eller avslut makulerats, ska Bolaget utan oskäligt dröjsmål informera kunden om detta. Om utförandeplatsen, till följd av handelsstopp, tekniskt fel eller liknande, annullerat samtliga order som berörs kommer Bolaget att informera kunden endast om Bolaget inte lägger in ordern på nytt, vilket i så fall normalt sker med oförändrade villkor.

Begränsning av Bolagets ansvar

Bolaget är inte ansvarigt för skada som beror på svenskt eller utländskt lagbud eller annat regelverk, svensk eller utländsk myndighetsåtgärd, krigshändelse, strejk, blockad, bojkott och lockout eller annan liknande omständighet. Förbehållet i fråga om strejk, blockad, bojkott och lockout eller annan liknande omständighet gäller även om Bolaget självt är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd.

Bolaget svarar inte för skada som orsakats av handelsplats, depåförande institut, värdepapperscentral, clearingorganisation eller andra som tillhandahåller motsvarande tjänster och inte heller av uppdragstagare som Bolaget med tillbörlig omsorg anlitat eller som anvisats av kunden. Detsamma gäller skada som orsakats av att ovan nämnda organisationer eller uppdragstagare blivit insolventa. Institutet svarar inte heller för skada som uppkommer för kunden eller annan i anledning av förfogandeinskränkning som kan komma att tillämpas mot Bolaget beträffande finansiella instrument.

Skada som uppkommit i andra fall ska inte ersättas av Bolaget om Bolaget varit normalt aktsamt. Bolaget ansvarar inte för indirekt skada, om inte den indirekta skadan orsakats av Institutets grova vårdslöshet.

Vid direkt eller indirekt skada som uppkommit vid kommissionsuppdrag i förhållande till konsument ankommer det på institutet att visa att skadan inte uppkommit på grund av institutets vårdslöshet.

Föreligger hinder för Bolaget att helt eller delvis verkställa åtgärd enligt dessa bestämmelser eller uppdrag av kunden t ex köp- och säljuppdrag avseende finansiella instrument, på grund av omständighet som anges i första stycket, får åtgärden uppskjutas till dess hindret har upphört.

I händelse av uppskjuten betalning ska Bolaget, om ränta är utfäst, betala ränta efter den räntesats som gällde på förfallodagen. Är ränta inte utfäst är Bolaget inte skyldigt att betala ränta efter högre räntesats än som motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med tillägg av två (2) procentenheter.

Är Bolaget till följd av omständighet som nämns ovan förhindrat att ta emot betalning, har Bolaget för den tid under vilken hindret förelegat rätt till ränta endast enligt de villkor som gällde på förfallodagen.

Vad som sagts ovan gäller i den mån inte annat följer av lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Tillämplig lag m.m.

Svensk rätt ska tillämpas på dessa villkor och Bolagets Riktlinjer för utförande av order, samt alla affärstransaktioner hänförliga dit.

Tvist med anledning av ovanstående ska avgöras av svensk domstol med Stockholms tingsrätt som första instans.